

Sprawozdanie z Wiosennych Dni Biblijnych „Świadkowie wiary – Rok wiary w Kościele” (KUL, 13 marca 2013)

Report from the Spring Bible Days “Witnesses of Faith – Year of Faith in the Church”
(KUL, Lublin 13th of March 2013)

KS. DARIUSZ DZIADOSZ

Institut Nauk Biblijnych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
adres: ul. Zamkowa 5, 37-700 Przemyśl, e-mail: dariuszdzi@op.pl

BibAn 4 (2014) 255-260

W pięćdziesiątą rocznicę otwarcia obrad Soboru Watykańskiego II Benedykt XVI zainaugurował uroczyste Rok Wiary w Kościele. W kontekście realiów duchowej pustyni, w jakich znalazł się świat współczesny, ojciec święty przypomniał chrześcijanom o wielkiej potrzebie ciągłego pogłębiania wiary oraz troski o dziedzictwo nauczania soborowego. W homilii inauguracyjnej nowy etap duchowej pielgrzymki Kościoła papież powiedział, że rozpoczynający się Rok Wiary jest konsekwentnie związany z drogą Kościoła w minionych 50 latach „od Soboru, poprzez Magisterium Sługi Bożego Pawła VI, który ogłosił Rok Wiary w 1967 roku, aż do Wielkiego Jubileuszu roku 2000, poprzez który błogosławiony Jan Paweł II zaproponował na nowo całej ludzkości Jezusa Chrystusa jako jedyne Zbawiciela, wczoraj, dziś i na wieki”. Przypominając o konieczności odnowy religijnej w duchu nauki soborowej, Benedykt XVI zaznaczył, że najważniejszą rzeczą w dobie obecnej byłoby ponowne rozniecenie w całym Kościele pragnienia głoszenia Chrystusa współczesnemu człowiekowi. Nowa ewangelizacja w Kościele, w myśl nauki Benedykta, polegałaby na trosce o to, aby wiara przodków była wciąż tak samo przeżywana w dniu dzisiejszym, by była nadal wiarą żywą w zmieniającym się nieustannie świecie. Ojciec Święty wyraził nadzieję, że nowy Rok Wiary w Kościele będzie nie tylko okazją do uczczenia rocznicy soborowych obrad, lecz stanie się motywem do odnowy religijnej i duchowej, która jest nie mniej konieczna aniżeli przed 50 laty.

Wszyscy, którym leży na sercu duchowy wzrost ludzkości, zauważają, że człowiek współczesny zagubił się i nie potrafi sam odnaleźć drogi prowadzącej do pokoju serca i trwałego szczęścia. Historia Kościoła i świata wskazuje, że wypróbowaną ścieżką wiodącą do rzeczywistego odrodzenia

duchowego jest poszukiwanie i odkrywanie sensu, siły i radości płynącej z wiary w Boga. Dlatego Rok Wiary został zaproponowany każdemu chrześcijaninowi jako możliwość rozpoczęcia nowej duchowej pielgrzymki „po pustyniach współczesnego świata”, w której nie trzeba „ani laski, ani torby podróżnej, ani chleba, ani pieniędzy ani dwóch sukien”, ale Ewangelii i wiary Kościoła, której „jaśniejącym wyrazem” są dokumenty Soboru i opublikowany przed 20 laty Katechizm Kościoła Katolickiego. To nic, że świat współczesny zdaje się odczuwać swoistą chrystofobię. Ta sytuacja nie jest nowa, ponieważ, w pewnym sensie, trwa ona od czasów Chrystusa. Od początku chrześcijaństwa bowiem ludzie prawdziwie wierzący żyją w trudnych czasach i wciąż są stawiani przed poważnymi wyzwaniami. Szukając odpowiedzi na trudne egzystencjalne kwestie, współczesny chrześcijanin winien więc sięgać ciągle do źródeł, czyli do słów samego Chrystusa, a Ten w Janowej Ewangelii daje prostą wskazówkę w tej materii: „Na tym polega dzieło zamierzone przez Boga, abyście uwierzyli w Tego, którego On posłał” (6,29). Do nowej odnowy ducha wzywa też papież Franciszek, który wszystkich zaprasza do tego, by w obecnym czasie odkrywać smak słowa Bożego, wiernie przekazywanego przez Kościół, i smak Chleba życia, który jest dany jako wsparcie uczniom Chrystusa. W ten sposób Rok Wiary w Kościele może „rozbudzić w każdym wierzącym aspirację do wyznawania wiary w jej pełni” (por. *Porta fidei*, nr 3).

Aby przytoczone powyżej zachęty dwu papieży – Benedykta i jego następcy Franciszka mogły przynieść konkretne owoce, potrzeba wciąż nowych inicjatyw propagujących odnowę życia duchowego poprzez głęboką refleksję na temat wiary. Refleksja ta winna dokonywać się tak na płaszczyźnie praktycznej, przez wielorakie inicjatywy duszpasterskie, jak i teoretycznej w ramach promocji różnego rodzaju publikacji oraz organizacji sympozjów i dyskusji teologicznych poświęconych kwestii wiary, a także jej osobistego przeżywania w realiach codziennego życia.

W ten ostatni nurt odnowy religijnej wpisano się sympozjum naukowe zorganizowane dnia 13 marca 2013 r. na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Sympozjum zostało przygotowane przez Instytut Nauk Biblijnych KUL w ramach cyklicznych corocznych obrad naukowych zwanych Wiosennymi Dniami Biblijnymi. Tym razem naukowym obradom przyświecało hasło: Świadkowie Wiary – Rok Wiary w Kościele. Sympozjalne posiedzenia otworzyła wspólna modlitwa w Kościele Uniwersyteckim. Na Eucharystii, której przewodniczył o. prof. dr hab. Andrzej Derdziuk, prorektor ds. Nauki i Rozwoju KUL, licznie zgromadzeni kapłani i uczestnicy obrad modlili się o światło Ducha Świętego oraz o dar prawdziwej i głębokiej wiary dla wszystkich poszukujących osobistej więzi z Chrystusem.

O godzinie 9.00 w auli 1031 rozpoczęła się właściwa część naukowego spotkania o biblijnej wierze. Zainaugurowało ją wystąpienie o. prorektora Andrzeja Derdziuka, który podzielił się ze zgromadzonymi swoimi przemyśleniami na temat niezastąpionej roli wiary w życiu Kościoła i naukowej aktywności katolickich środowisk uniwersyteckich, a na koniec życzył owocnych obrad wszystkim zebranych. Pod nieobecność ks. prof. Henryka Witczyka, dyrektora Instytutu Nauk Biblijnych KUL, cele i strukturę posiedzenia naukowego na temat wiary w Biblii zaprezentował ks. dr hab. Dariusz Dziadosz.

Symposium składało się z trzech sesji, z których dwie odbyły się w godzinach przedpołudniowych, natomiast jedna w godzinach popołudniowo-wieczornych. Obrady były przeplatane dyskusjami naukowymi prowadzonymi po każdej sesji referatów, a także nieformalnymi spotkaniami przy kawie i posiłkach, podczas których wszyscy zaproszeni goście i słuchacze sympozjalni mogli nawiązać nowe znajomości czy wymienić swe spostrzeżenia i uwagi na temat poruszanych w tym dniu kwestii. Wykłady i referaty zostały zaprezentowane przez przedstawicieli pięciu różnych ośrodków uniwersyteckich w Polsce. Wszystkie przedłożenia oscylowały wobec biblijnego ujęcia kwestii wiary w jej teologicznym, ale też praktycznym i konkretnym wydaniu. Każdy z prelegentów starał się w możliwie prosty i przejrzysty sposób przybliżyć biblijne formy recepcji wiary, a także wzorce przeżywania bliskiej relacji z Bogiem, tak aby mogły stać się konkretną i wiarygodną wskazówką dla współczesnego człowieka, pragnącego pogłębić już zadzierzgniętą więź z Bogiem albo też dopiero poszukującego w swym życiu tego rodzaju duchowej relacji.

Symposium *Świadkowie wiary – Rok Wiary w Kościele* okazało się rzetelnym i solidnym studium na temat biblijnej koncepcji wiary, a jednocześnie stanowiło zbiór wielorakich pod względem metodologicznym analiz najważniejszych biblijnych źródeł podejmujących to zagadnienie. Z uwagi na logistyczne uwarunkowania prelegentów przybyłych z odległych miast Polski obrady sympozjalne najpierw pokazały nowotestamentowy obraz wiary i jego czołowych przedstawicieli, następnie koncepcję wiary judaizmu rabinicznego, a dopiero w końcowej części posiedzenia wzorce ludzi wierzących utrwalone na kartach Starego Testamentu.

Obrady pierwszej sesji wykładów animował ks. dr hab. Wojciech Pikor (KUL). Sesję tę otworzył wykład ks. dra Adama Kubisia (KUL) zatytułowany: „Figury kobiet jako model wierzącego w Ewangelii Marka”. W swoim przedłożeniu ks. doktor podjął temat trzynastu postaci kobiecych opisanych przez ewangelistę Marka. Postacie te prelegent podzielił na trzy zasadnicze grupy, które w dziele Marka pełnią bardzo różnorodną funkcję. Pierwszą

z nich jest sześciuosobowa grupa bezimiennych kobiet ogrywających drugoplanowe role. Drugą tworzą trzy postacie kobiece: Maria Magdalena, Maria i Salome, które są opisane przez Marka w taki sam sposób jak uczniowie Chrystusa. Z kolei w skład trzeciej grupy kobiet wchodzi cztery niewiasty, które w Ewangelii mają wagę teologicznego symbolu, pokazując wzorcowy kształt człowieka wiary i ucznia Jezusa. Są to: kobieta cierpiąca na krwotok (5,25-34), Syrofenicjanka (7,24-30), uboga wdowa (12,41-44), a także kobieta namaszcżająca Jezusa (14,3-9).

Z kolei p. dr hab. Krzysztof Mielcarek (KUL) w przedłożeniu pod tytułem: „Wiara nieugięta. Szczepan modelem świadka, który nie cofa się przed męczeństwem”, zaprezentował bardzo specyficzne realia świadectwa wiary i męczeństwa diakona Szczepana. W swoim wystąpieniu skoncentrował się na rodzącej się wspólnoty Kościoła jerozolimskiego oraz jego konfrontacji z przedstawicielami żydowskiej synagogi.

Ostatnim przedłożeniem pierwszej serii wykładów był referat ks. dra hab. Pawła Podeszwy (UAM), zatytułowany: „W służbie Ewangelii. Świadectwo wiary Pryscylly i Akwili”. Prelegent barwnie zaprezentował pierwszą parę małżonków, której obecność na kartach tekstów nowotestamentowych poddyktowana została faktem ich głębokiej wiary oraz wyjątkowej aktywności ewangelizacyjnej podjętej we współpracy ze świętym Pawłem.

Sesję drugą, prowadzoną przez p. dra hab. Krzysztofa Mielcarka, otworzyło wystąpienie ks. dra hab. Waldemara Szczerbińskiego (UAM), pod tytułem: „Wiara według judaizmu rabinicznego”, prezentujące kwestię wiary w ujęciu teologii rabinicznej będącej dziedzictwem judaizmu postbiblijnego, a więc opartej nie tylko na Torze, ale też na Talmudzie. Prelegent podkreślił głęboko egzystencjalny kontekst wiary rabinicznej nawołujący do bardzo konkretnego przeżywania i interpretacji więzi z Bogiem. Z tego względu w tekstach rabinicznych bardzo trudno znaleźć przekazy *stricte* dogmatyczne, podejmujące temat wiary w jej teoretycznym aspekcie, natomiast z łatwością można natknąć się na tradycje mówiące o życiu wiarą i życiu z wiary.

Wykładem zamykającym przedpołudniową sesję było przedłożenie ks. dra hab. Zdzisława Żywicy (UWM): „Jeremiasz i ewangelista Mateusz świadkami wiary zagrożonej anihilacją”. Jego zasadniczym przesłaniem było zestawienie historycznych uwarunkowań oraz religijnej aktywności dwu wielkich biblijnych postaci: proroka Jeremiasza oraz ewangelisty Mateusza. Prelegent ukazał uderzające podobieństwo między działalnością tych bohaterów należących do wspólnot ludzi wierzących, które wskutek różnorodnych czynników były zagrożone unicestwieniem. Prorok Jeremiasz pozostawił po sobie bardzo mocną zachętę, aby wspólnota Żydów epoki niewoli babilońskiej odbudowała swą tożsamość religijną i egzystencjalną na Torze i nowym

przymierzu z JHWH. Z kolei ewangelista Mateusz skierował swe orędzie do wspólnoty wierzących w Chrystusa, która w kontekście prześladowań i konfrontacji z żydowską synagogą rozpoczęła aktywność misyjną opartą na głoszeniu Ewangelii i żywej więzi z Synem Bożym.

Trzeciej serii wykładów poświęconych kwestii wiary w tradycjach Starego Testamentu przewodniczył ks. prof. dr hab. Waldemar Rakocy (KUL). Tę ostatnią część obrad zainicjowało wystąpienie ks. prof. dra hab. Waldemara Chrostowskiego (UKSW), pod tytułem: „Od wiary w Boga do zawierzenia Bogu. Biblijna koncepcja wiary”. W swym przedłożeniu prelegent oparł się na dwu zasadniczych aspektach wiary: wierze w Boga oraz wierze pojmowanej jako zaufanie pokładane w Bogu, odwołując się do wielu starotestamentowych tradycji, w których obydwie te aspekty znajdują swe odzwierciedlenie. Zasadniczym przesłaniem referatu była teza o dynamicznym charakterze starotestamentowej wiary, która podkreśla stałą i wielokrotną konieczność przechodzenia od wiary w Boga do zawierzenia Bogu. W wierze biblijnej nie chodzi bowiem o poprzestanie na wierze w Boga, zwłaszcza takiej, która jest wynikiem namysłu i refleksji, stanowi akt rozumu albo woli, ale o prawdziwe zawierzenie wynikające z „poznania” Boga, a skutkujące zaufaniem Bogu i trwaniu przy Nim. Jest ono oparte na żywej pamięci o przymierzu oraz dobrze zapamiętanych i wciąż przypominanych osobach i wydarzeniach historii zbawienia jako czytelnych znakach Bożej przychylności i łaskawości.

Kwestię wiary budowanej na nieprzemijającym słowie Boga, tak mocno akcentowanej w tradycjach profetyzmu pierwotnego, podjął z kolei ks. dr Tomasz Tułodziecki (UMK) w wykładzie zatytułowanym: „Słowo Jahwe – źródło wiary proroka Eliasza (1 Krl 17,1–2 Krl 2,18)”. W swym wystąpieniu prelegent najpierw skupił się na temacie Bożego słowa w cyklu tradycji o Eliaszu, a następnie ukazał duchowe oraz egzystencjalne uwarunkowania kryzysu wiary tego proroka, zakończonego teofanią JHWH oraz konkretną wyrocznią wyznaczającą epilog misji męża Bożego. Posłuszeństwo Eliasza wobec woli JHWH jest konkretną wskazówką dla ludzi wierzących wszystkich czasów, którzy pragną bliskiej i autentycznej relacji z Bogiem.

Ostatnim wystąpieniem sympozjalnym było przedłożenie ks. dra Arnolda Zawadzkiego (KUL): „Hiob – człowiek wierzący «dogmatycznie niepoprawny»”. Prelegent wprowadził w omawianą przez siebie tematykę, wyjaśniając nieco kontrowersyjny temat referatu, który odzwierciedlał specyficzne realia historyczne i religijne Izraela epoki powygnaniowej. Najistotniejszym problemem tego okresu był kryzys teologii judaizmu opartej na zasadzie Bożej retribucji wobec tragicznych wydarzeń związanych z upadkiem monarchii w Judzie i niewolą babilońską. Ten właśnie kryzys znalazł swe odzwierciedlenie w Księdze Hioba, której zasadniczy korpus kwestionuje tradycyjną teologię

judaizmu oraz nieodwołalność i trwałość przymierza mocno opierającą się na relacji do Bożego prawa. Obraz Boga wypływający z księgi to ikona Boga wyrozumiałego i miłosiernego, która kładzie podwaliny pod nową koncepcję wiary i zaufania JHWH.

Na zakończenie obrad ks. dr hab. Dariusz Dziadosz w imieniu dyrektora Instytutu Nauk Biblijnych KUL podziękował wszystkim przybyłym gościom prelegentom oraz licznie zgromadzonym słuchaczom za udział w porannej Eucharystii oraz całodziennej refleksji naukowej na temat biblijnej wiary i jej konkretnych wzorców osobowych. Słowa podziękowania padły również pod adresem organizatorów tego naukowego spotkania oraz tych wszystkich, którzy przyczynili się do jego pomyślnego przeprowadzenia. Po końcowej modlitwie w intencji wszystkich wierzących i poszukujących wiary w Boga padło zaproszenie skierowane do zebranych na auli na kolejne obrady sympozjalne w ramach Jesiennych Dni Biblijnych organizowanych przez Instytut Nauk Biblijnych.